

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH I INTERNO RASELJENIH LICA

Za period

2009-2012

Požarevac,

SADRŽAJ

Uvod	
• Odluka Skupštine Grada o usvajanju LPA	
• Zahvalnost učesnicima/cama u procesu izrade LPA	
Sažetak (rezime) LPA	
Poglavlje 1: Opšti podaci o Gradu	
Poglavlje 2: Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima u	
Poglavlje 3: Analizastanja i zaključci	
Poglavlje 4: Prioritetne ciljne grupe	
Poglavlje 5: Opšti i specifični ciljevi	
Poglavlje 6: Aktivnosti – Zadaci za realizaciju LPA	
Poglavlje 7: Resursi/budžet	
Poglavlje 8. Aranžmani za primenu	
Poglavlje 9: Praćenje i ocena uspešnosti	

Uvod

U ovom dokumentu pod procesom *lokalnog akcionog planiranja unapređenja položaja izbeglih¹ i interno raseljenih lica² (IRL)* podrazumeva se proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih i interno raseljenih lica nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u toku naredne četiri godine.

U okviru ovog dokumenta, pod *izbeglim i interno raseljenim licima* podrazumevaju se sva lica koja su bila izložena prisilnom napuštanju svojih domova i raseljavanju, zbog rata na prostoru bivših jugoslovenskih republika i bombardovanja Kosova i Metohije, uključujući i ona lica koja su u međuvremenu stekla status građana Republike Srbije, ali i dalje imaju nerešene egzistencijalne probleme nastale u toku izbegličkog statusa.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica (IRL) u Gradu Požarevcu, nastao je kao rezultat učešća u Projektu *Podrška institucijama Vlade Republike Srbije koje su nadležne za izbegla i interno raseljena lica*. Opšti cilj Projekta je pronalaženje rešenja na nivou države koja će pružiti podršku Vladi Republike Srbije da na efikasan i održiv način odgovori na potrebe izbeglih i IRL. Projekat finansira Evropska unija, a sprovodi Međunarodna organizacija za migracije (International Organization for Migration – IOM). Korisnici Projekta su institucije Vlade Republike Srbije koje su nadležne za izbegla i interno raseljena lica: Komesarijat za izbeglice Republike Srbije (KIRS), Ministarstvo za Kosovo i Metohiju (MinKiM) i Ministarstvo rada i socijalne politike (MRSP), kao i druga nadležna ministarstva, opštinska povereništva za izbegla i interno raseljena lica i *odabrane opštine/gradovi*.

Strateški okvir Projekta određen je u skladu sa politikom i pravcima delovanja definisanim Nacionalnom strategijom za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica i drugim nacionalnim strateškim dokumentima od značaja za ovu oblast³. U cilju koordiniranog rada, korišćenja naučenih lekcija i najboljih praksi, ovaj Projekat uzima u obzir postojeće projekte izgradnje kapaciteta na lokalnom nivou, a naročito one koji su u domenu socijalne, ekonomske i stambene politike. Kreiranje i sprovođenje lokalnih akcionih planova za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih društvenih grupa.

Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglica i IRL donosi se na period od 4 godina (2009- 2012), sa detaljnom razradom aktivnosti za 2009 i 2010 godinu i vrememenski je uskladjen sa usvojenom Strategijom razvoja socijalne zaštite Požarevca.

¹ Prema Konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), **izbeglica** je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. god. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinuđene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih su bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplava i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ Detalje o ostalim nacionalnim dokumentima pogledati u Poglavlju: Analiza situacije i zaključci

Proces izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Požarevcu, zasnivao se na interaktivnom pristupu čije su osnovne metodološke karakteristike da je:

- Lokalni – sproveden je u lokalnoj zajednici i uvažava lokalne specifičnosti;
- Participativan – uključio je različite bitne aktere procesa društveno organizovane podrške izbeglim i interno raseljenim u lokalnoj zajednici;
- Utemeljen na realnim okolnostima, raspoloživim resursima i potrebama unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih;
- Prilagođen situaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži;
- Koristi savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenje odluka;
- Podstiče odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici.

Za potrebe procesa, prikupljanje i analizu osnovnih podataka o položaju i potrebama izbeglih i interno raseljenih lica u Gradu Požarevcu, korišćeni su sledeći izvori: rezultati intervjua sa izbegliacama i IRL, rezultati sastanaka sa lokalnim akterima, statistički podaci, izveštaji i podaci Komesarijata za izbeglice Republike Srbije, Povereništva za izbeglice, Crvenog krsta, lokalnih nevladinih organizacija itd. Proces izrade Plana sproveden je u periodu septembar-decembar 2008. god.

На основу члана 27. Статута града Пожаревца ("Службени гласник града Пожаревца", бр. 2/08), Скупштина града Пожаревца, на седници од 20.02.2009. године, донела је

ОДЛУКУ

о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица за период 2009-2012. године

Усваја се Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица за период 2009-2012. године.

У Пожаревцу, 20.02.2009. године Број: 01-06-7/6

СКУПШТИНА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

Миомир Илић, дипл.инж.шумарства.

Zahvalnost učesnicima/cama u procesu lokalnog akcionog planiranja

U cilju izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Gradu Požarevcu formirana je radna grupa, a potom odlukom Gradskog veća, Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja. Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja sastavljen je od predstavnika lokalne samouprave, gradonačelnika i pomoćnika gradonačelnika za socijalna pitanja i urbanizam, šefa grupe za investicije, projekte i privredjivanja, saradnika za socijalnu zaštitu i poverenika za izbeglice, sociologa iz Centra za socijalni rad, predstavnika Crvenog krsta i predstavnika NVO „Alka“.

Uloga Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja bila je da:

- Unapredi sopstvene kapacitete za planiranje kroz odgovarajuće obuke organizovane od strane IOM-a;
- Obezbedi potrebne podatke neposredno od ciljnih grupa i socijalnih aktera u sistemu podrške izbeglim i interno raseljenim;
- Razmenjuje informacije i učestvuje na sastancima od značaja za proces planiranja;
- Primenjuje usvojene metode planiranja tokom procesa planiranja;
- Definiše ciljeve, pravce razvoja i saraduje sa različitim relevantnim lokalnim i republičkim akterima;
- Planira praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene lokalnog akcionog plana;
- Radi na pisanju završnog dokumenta;
- Inicira javnu raspravu o nacrtu dokumenta i doprinese da finalna verzija bude predložena Skupštini Grada na usvajanje.

Članovi/ice Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja su:

Ime i prezime	Institucija/organizacija	Funkcija u organizaciji
1. Vukica Vasić	Gradska uprava	Zamenik Gradonačelnika
2. Vojislav Pajić	Gradska uprava	Pomoćnik gradonačelnika za urbanizam
3. Vesna Ogarević	Komesarijat za izbeglice RS	Okružni koordinator
4. Milorad Jovanović	Gradska uprava	Pomoćnik gradonačelnika za socijalna pitanja
5. Ljiljana Drajić	Gradska uprava	Saradnik za socijalnu zaštitu i poverenik za izbeglice
6. Jasmina Milenković	Gradska uprava	Šef grupe za investicije, projekte i privredjivanja
7. Tatjana Rajić	Centar za socijalni rad	Sociolog, Služba za planiranje i razvoj
8. Saša Obradović	Crveni krst	Šef narodne kuhinje, komercijalista
9. Milan Mitić	NVO „Alka“	Član Upravnog odbora

Zahvaljujemo se svim članovima/icama Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja na učešću u procesu planiranja.

Ostali akteri uključeni u sam proces lokalnog akcionog planiranja su bili predstavnici/ce Komesarijata za izbeglice Republike Srbije, Povereništvo komesarijata za izbeglice, Centra za socijalni rad Požarevac, Crvenog krsta Požarevac, NVO Alka, Udruženja roma Braničevskog okruga i Udruženja raseljenih sa Kosova »Bistrica«. U različitim fazama rada, stručnu podršku procesu lokalnog akcionog planiranja i izrade finalnog dokumenta pružila je konsultantkinja angažovana od strane IOM-a Zorica Rašković. Posebnu zahvalnost izražavamo Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije i IOM projektnom timu.

Sažetak - Rezime

Lokalni akcioni plan za unapredjenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica je strateški dokument Skupštine Grada Požarevca koji je izradjen od Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja i usvojen na Skupštini Grada Požarevca, a odnosi se na period 2009-2012 godine.

Opšti cilj ovog dokumenta je poboljšanje egzistencijalnih, socijalno-materijalnih uslova za integraciju izbeglih i IRL kroz lokalne programe za trajno rešavanje stambenog pitanja najugroženijih porodica izbeglica i interno raseljenih lica i unapredjenje položaja interno raseljenih lica i drugih socijalno ugroženih grupa u gradu Požarevcu kroz mere olakšavanja pristupa informacijama i pravima iz različitih oblasti života.

U ostvarenju ovih ciljeva trenutne aktivnosti su usmerene na poboljšanje stanja, položaja IRL, a sve zbog daljeg razvijanja LPA u Gradu, odnosno razvijanje održivih struktura koji će podržati njegovu primenu i praćenje u procesu donošenja odluka u Gradu na svim nivoima.

U okviru navedenih opštih ciljeva, ovim akcionim planom utvrđuju se sledeći operativni – specifični ciljevi

SC1: U periodu od početka 2009. do kraja 2010 god. izgraditi 20 stanova (16 za izbegla i IRL lica, a 4 za domaće stanovništvo u stanju socijalne potrebe).

SC2: Do kraja polovine 2009. godine formirati Kancelariju za informisanje i pravnu pomoć pomoći izbeglim, IRL i domaćem stanovništvu i obezbediti uslove za njen kontinuiran rad do kraja 2012. godine

SC3: U periodu od početka 2010. do kraja 2012. god. obezbediti trajno stambeno zbrinjavanje za stanovnike neregistrovanog kolektivnog centra

- 2009-2011. – uređenje lokacije i opremanje odgovarajućom infrastrukturom;
- 2011-2012 – izgradnja stambenih objekata i smeštaj izbeglih i IRL.

Lokalni akcioni plan za unapredjenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica ima predviđene aranžmane za implementaciju koji obuhvataju **lokalne strukture i različite mere i procedure** koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se:

- 1) **Strukture za upravljanje procesom primene LPA i**
- 2) **Strukture koje su operativne i primenjuju LPA**

Strukturu za upravljanje procesom primene LPA, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće *Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja* koji je učestvovao u njegovoj izradi. Ovaj Savet će, kao deo svog budućeg rada, napraviti *Plan upravljanja primenom Lokalnog plana*.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa LPA, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje i informacije o radu. Izveštaji i informacije će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada kao i informisanje javnosti .

Poglavlje 1.

Osnovni podaci o gradu

Požarevac se nalazi u severoistočnom delu Srbije, na osamdesetom kilometru od Beograda, idući auto putem Beograd - Niš. Smešten je između tri reke: Dunava, Velike Morave i Mlave. Grad ima površinu od 491 kvadratni kilometar. Ima 49. 100 hektara zemlje, od čega je obradive 39.240 hektara, odnosno oko 80 % ukupne površine.

Požarevac je sedište Braničevskog okruga u čijem sastavu su opštine: Veliko Gradiše, Golubac, Žabari, Žagubica, Kučevo, Malo Crniće, Petrovac i Grad Požarevac. Sve one čine jedinstvenu geografsku i saobraćajnu celinu. Grad je privredni, kulturni, administrativni i politički centar šireg područja. Nosilac je privrednog razvoja čitavog okruga i središte obrazovnog i kulturnog delovanja i uticaja..

Zahvaljujući geografsko-strateškom položaju i konfiguraciji terena, preko teritorije Grada razvijala se saobraćajna mreža, tako da su danas na području Grada Požarevca, osim vazdušnog, zastupljeni svi vidovi saobraćaja.

Demografski podaci

Požarevac ima 24 seoska i 2 gradska naselja, gde prema popisu iz 2002. godine, živi **75.208** stanovnika ili 153 stanovnika na km² . U poslednje četiri decenije prisutan je trend povećanja gustine naseljenosti.

Geografski položaj, lokacija i prirodni faktori doprineli su da teritorija Grada Požarevca bude uvek atraktivna za naseljavanje stanovništva i kretanje stanovništva. Grad karakterišu migracioni procesi, ali istovremeno i **nizak natalitet i povećanje stope mortaliteta.**

Broj stanovnika u popisima 2002 i 1991. godine

	Broj stanovnika			
	2002	1991	Apsolutni porast-pad 1991-2002	Indeks 1991=100
Požarevac	75208	77234	-2026	974
Gradska	51265	51100	165	1003
Ostala	23943	26134	-2191	916

Izvor* Republički zavod za statistiku

S druge strane, evidentan je trend rasta broja građana na radi-boravku u inostranstvu.

Broj građana i broj domaćinstava na radu-boravku u inostranstvu u popisima 2002 i 1991. godine

	Građani			
	2002	1991	Apsolutni porast-pad 1991-2002	Indeks 1991=100
Požarevac	26155	24837	1318	105,3

Izvor* Republički zavod za statistiku

	Domaćinstva			
	2002	1991	Apsolutni porast-pad 1991-2002	Indeks 1991=100
Požarevac	8083	7444	639	108,6

Izvor* Republički zavod za statistiku

Grad Požarevac je iznad proseka, razvijeno područje u Republici, ali je stepen razvijenosti opština Braničevskog okruga krajnje asimetričan. Na jednoj strani se izdvaja razvijeni Grad Požarevac, dok su u grupi od 7 nerazvijenih Opština ekstremno nerazvijene opštine Žabari i Malo Crniće. Najteže posledice višegodišnjeg neravnomernog razvoja su demografsko pražnjenje prostora grada, migracioni tokovi, negativan prirodan priraštaj stanovništva i ostale negativne promene u populacionoj strukturi.

U ukupnom stanovništvu najveći broj (91.83%) se deklariše kao Srbi, Roma je 3.48% a ostali 4.69% su stanovnici koji se nisu opredelili, za koje je ovaj podatak nepoznat ili su pripadnici ostalih nacionalnih ili etničkih manjina

Na području Grada Požarevca u toku 2007 godine evidentirano je 5.317 nezaposlenih lica –indeks u odnosu na 2006 je 86.73, što ukazuje na smanjenje nezaposlenosti. Ovakvom podatku doprinosi i promena načina vođenja evidencije lica koja traže zaposlenje.

Kretanje nezaposlenih, odnosno lica koja traže zaposlenje u Gradu Požarevcu u decembru 2007 godine, prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje pokazuje da u strukturi nezaposlenih najveći deo čine žene i lica bez kvalifikacija.

Broj penzionera u Gradu Požarevcu po vrstama
(novembar 2007)

Invalidska	Starosna	Porodična	Ukupno
3.367	5.496	3.207	11.890
12.273	17.006	9.946	Prosečna penzija (u din.)

*Ukupan broj penzionera na teritoriji Grada Požarevca 2007 g. je za 305 veći nego u 2006 godini.*⁴

Urbanističko stambeni uslovi

Požarevac se razvija na osnovu urbanističkog plana ali i nezavisno od njega na perifernim delovima grada, zbog mehaničkog priliva stanovništva u pojedinim periodima. Grada Požarevac nema tipična nekihijenska naselja ali postoje grupe ulica koje imaju takva obeležja (MZ Kostolac - delovi "Bagremara" i "Kanala" i tzv "Kolište", MZ "Vasa Pelagić" - tzv "Burdelj", "Đurđeve rupe", Industrijsko sokače, Mlavska ulica, MZ "Radna mala" - tzv "Stakleno brdo", kao i pojedine tačke u središtu grada. Fluktucija stanovnika na navedenom području grada je neprekidna te se ne može dati ni "slobodna procena broja stanovnika". Struktura stanovnika (etnička, kulturološka, obrazovna, zdravstvena, kultura stanovanja, porodična, stepen i vrsta radnog angažovanja itd) je tipična i prepoznatljiva i "provocira" specifičan odnos prema složenoj problematici kao i ozbiljna

⁴ Podaci dobijeni od odeljenja za statistiku Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih u Beogradu:

razmišljanja nadležnih kao uslov, u najširem smislu rečeno, za globalnu "resocijalizaciju": Tačna evidencija i kontrola kretanja, ograničenja, materijalna ulaganja, kompletna urbanistička rešenja sa infrastrukturom i neprekidno informisanje i "prosvećivanje". Osnovni cilj i svrha ovakvog pristupa bio bi veliki stepen umanjena tzv. "životnog rizika" imajući u vidu veliki broj ljudi. Poseban momenat je nacionalno opredeljenje koje je upadljivo i indikativno: gotovo 99% lica sa navedenih područja grada se opredeljuju kao "Romi" ali sa raznolikom verskom pripadnošću (sa tipičnim kulturnim obeležjima). Ostatak se izjašnjava kao pripadnici tzv. šiptarske etničke grupe.

Specifikum teritorije Požarevca jeste postojanje velikog broja romskog življa raseljenog sa Kosova koje iziskuje poseban rad i vanredne napore stručnih radnika na saniranju i prevazilaženju stanja socijalne potrebe.

Privreda

Grad Požarevac je relativno dobro privredno razvijen. Naročito je razvijena poljoprivredna i prehrambena industrija, energetika - proizvodnja uglja i električne energije. Takođe postoji značajna tradicija u oblasti zanatstva, trgovine i ugostiteljstva

U formiranju narodnog dohotka grada (prema statističkim podacima iz 1999 .godine), poljoprivreda učestvuje sa 28%, industrija sa 23%, trgovina sa 17%, saobraćaj 11%, građevinarstvo sa 9% i ugostiteljstvo sa 3%. Privatni sektor učestvuje sa 49% u formiranju dohotka, društveni sektor sa 39%, državni sa 4% a mešoviti sa 7%, dok zadružni sektor ostvaruje svega 1%.

Industrija je zastupljena sa raznovrsnom proizvodnjom. Među industrijskim granama nosiocima industrijske proizvodnje su: prehrambena industrija, energetika, metalska industrija, industrija građevinskog materijala, tekstilna industrija, proizvodnja kože i krzna, proizvodnja pića, stočne hrane, grafička industrija i sl. Industrija zapošljava oko 66% ukupno zaposlenih u privredi. U oblasti industrije registrovano je 67 preduzeća koja posluju u 25 industrijskih grana.

U opštini Požarevac od 2000.godine privatizovano je oko 30 preduzeća sa oko 6000 zaposlenih. Nakon privatizacije taj broj se sveo na 3000 zaposlenih. Postoje uspešni primeri privatizacije kao što je to slučaj sa Savezom vozača, Preduzećem za puteve, ali postoje i primeri neuspešne privatizacije kao što je slučaj sa preduzećima Završni radovi, Potis, Auto kuća Šumadija i dr. Takođe ima i novootvorenih preduzeća koje su primeri uspešnog poslovanja kao što je preduzeće Evropa Union. Proces privatizacije očekuje još oko 10 preduzeća u kojima je oko 500 zaposlenih.

U Gradu Požarevcu, na osnovu socijalnog programa, preduzeća je napustilo oko 2000 zaposlenih i starosna struktura je od 30-60 godina.

Na teritoriji Grada Požarevca postoji Industrijska zona i njena ukupna površina je 275 ha i to: 215 ha u Požarevcu (prostori za industrijsku proizvodnju i preradu zauzimaju 125 ha, a prostori za prateće sadržaje – skladišta, radionice i sl. zauzimaju površinu od 90 ha), 60 ha je u Kostolcu (prostori za industrijsku proizvodnju i preradu). Zemljište je vlasništvo Grada Požarevaca i komunalna infrastruktura je delimično urađena. U toku je realizacija projekta „ Formiranje industrijske zone u Požarevcu za podsticanje preduzetništva“ i isti će se delom finansirati iz sredstava NIP-a, ostatak će se obezbediti iz budžeta grada Požarevca.

Najvredniji potencijal Grada predstavlja poljoprivredno zemljište, koje obuhvata 73,6% ukupnih površina, u čijoj strukturi preovlađuju obradive površine (97,8%). Za poljoprivrednu proizvodnju veoma su bitne pedološke karakteristike zemljišta. Najveći deo zemljišta (99,3%) pripada plodnim tipovima zemljišta (černozem, smonica i gajnjača i aluvijalno-deluvijalni nanosi). Setvena struktura je delimično usklađena sa prirodnim uslovima, ali nisu u dovoljnoj meri razvijeni mogući intenzivni vidovi poljoprivredne proizvodnje.

Resursi vode pružaju izvanredne uslove za razvoj turizma, saobraćaja i ribarstva. Razvojni značaj vodenog potencijala zavisiće, prvenstveno od njihove zaštite, očuvanja i uređenja, izgradnje zalivnih sistema i razvoja i afirmacije rečnog saobraćaja, kao i razvoja turizma, posebno sportskog ribolova.

Prema ocenama iz Strategije razvoja socijalne zaštite za područje Grada Požarevca za period 2008-2012 povećanje stepena ekonomske valorizacije poljoprivrednih resursa mora biti vezano za intenziviranje ratarske proizvodnje, revitalizaciju i povećanje stočarske proizvodnje, ekonomsko-finansijsku konsolidaciju poljoprivrednih preduzeća i zadruga, nosilaca poljoprivredne proizvodnje na teritoriji Grada, odnosno njihovo prestrukturiranje i povezivanje sa uspešnim agroindustrijskim preduzećima u opštini i van nje, kao i jačanje i razvoj kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda.

U takvoj situaciji, imajući u vidu i stanje u oblasti poljoprivredne proizvodnje u prethodnom vremenu, Grad Požarevac u budućnosti u sferi poljoprivrede mora da forsira, pored primarne proizvodnje, razvoj preradnih kapaciteta do krajnje finalizacije. Radi ostvarenja takvog cilja, lokalna samouprava će nastojati da stvori tržišne i institucionalne uslove, postojanjem čvršćih veza između primarne proizvodnje, prerađivačkih kapaciteta i finalista u oblasti poljoprivrede.

Pravni okvir grada Požarevca

Pravni izvor delatnosti i ovlašćenja grada Požarevca čine Zakon o lokalnoj samoupravi i Statut grada Požarevca. Organi Grada su: Skupština grada, Gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava.

Skupština grada je najviši organ vlasti, koja izvršava zakonodavne funkcije i sastavljena je od 68 odbornika.

Gradsko veće ima izvršnu vlast u gradu i u njemu se nalazi 9 članova. Neposredno je odgovorno za predlaganje i izvršavanje odluka i drugih akata Skupštine grada i stara se o izvršenju i raspolaganju sredstvima budžeta.

Gradonačelnik je predsednik Gradskog veća, predstavlja i zastupa grad i naredbodavac je za izvršenje budžeta.

Povereništvo za izbeglice formirano je aprila meseca 1992.godine. U službi se nalaze dva zaposlena radnika-jedno lice sa punim radnim vremenom-socijalni radnik i jedno sa polovinom radnog vremena, srednje strucne spreme. Kroz službu povereništva je od 1992.godine do danas evidentirano 5.500 izbeglih i 2.500 interno raseljenih lica. U toku talasa izbeglica („Oluja“) Požarevac je bio prihvatno-tranzitni centar kroz koji je prošlo, prihvaćeno i zbrinuto oko 10.000 izbeglica, od kojih je deo upućen iz gerontološkog stacionarnog centra sa polupokretnim i nepokretnim ljudima iz Hrvatske.

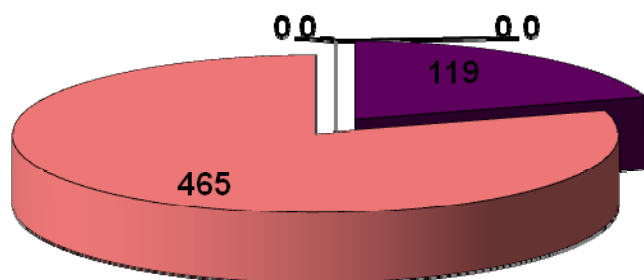
Danas služba poverništva za izbeglice i dalje radi na prihvatu i zbrinjavanju izbeglica i interno raseljenih lica, čiji broj je oko 5.500 korisnika godišnje.

U novoj organizaciji Gradske Skupštine postavljen je Pomoćnik Gradonačelnika za socijalnu politiku. Statutom Grada Požarevca formiran je Savet za socijalnu politiku, a formiran je i Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja.

Poglavlje 2.

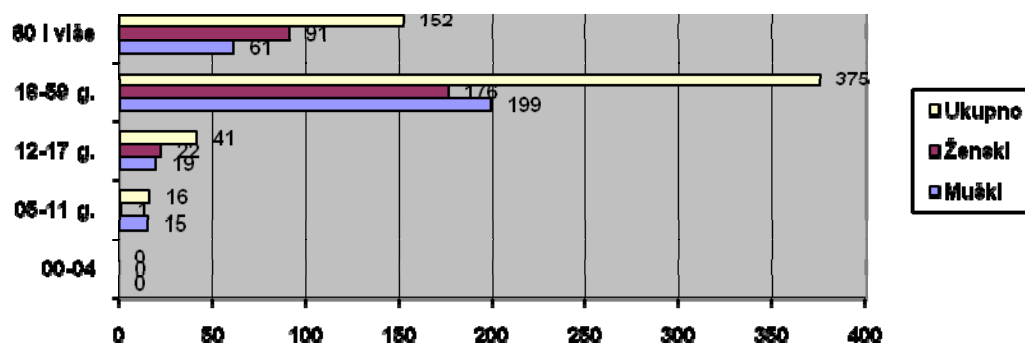
Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima u Požarevcu

Podela prema državi porekla

Od 1992. god. na teritoriji opštine Požarevac boravilo je 3500 izbeglica, a prema popisu od 2004/5 formalan izbeglički status ima 584. lica

Podela po starosnim grupama (UNHCR standardi) i polu

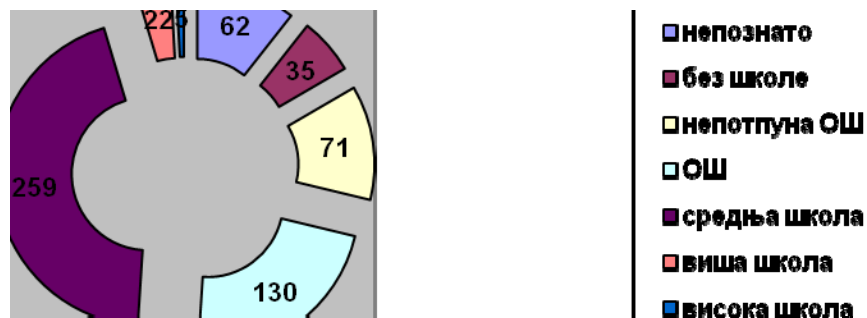
U kategoriji interno raseljenih od 1999.godine je 2500 lica.

Deo izbegličke populacije, u medjuvremenu, napustio je područje grada odlaskom u neke druge opštine na teritoriji Srbije radi spajanja sa matičnim porodicama, zbog procene da će brže rešiti svoje stambeno pitanje ili u potrazi za zaposlenjem. Jedan, manji deo, vratio se u svoju domicilnu zemlju, a jedan deo je napustio ovo područje odlaskom u treće zemlje.

U pogledu strukture ovih porodica može se zaključiti da je karakterističan veliki udeo starih lica (obzirom da su izbegla lica poticala iz iseljene Gerontološke ustanove u Banjaluci u izbegličkom talasu „Oluja“. upućena na naše područje).

Ostali, veći deo izbegličke populacije došao je većinom sa seoskog područja sa tipičnom strukturom poljoprivrednih domaćinstva. Svojom osnovnom delatnošću nisu nastavili da se bave obzirom da su se svi smestili u privatne kuće na gradskom području, u početku bez naknade za stanovanje, a vrlo brzo uz rentiranje stambenog prostora koje i danas traje.

Podela prema stepenu stručne spreme

Na teritoriji opštine, u veoma kratkom periodu, april-jun 1992.godine, postojao je kolektivni centar u radničkim barakama u selu Drmno, ispred Termoelektrane Kostolac. Posle par meseci centar je raseljen iz bezbedonosnih razloga.

Sada se može govoriti o izmenjenim podacima. Prema popisu od 2004/05.god na teritoriji opštine registrovano je 750 lica koja su još uvek posedovala izbegličke legitimacije, tj. bila u status izbeglice. Procenjuje se, da je pored njih prisutno još oko 2000 lica, koja su u medjuvremenu uzela državljanstvo, dobila boravak i lična dokumenta, ali čiji se status u egzistencijalnom smislu nije bitnije promenio. Dobijanjem boravka i dokumenata, izbegla lica nisu rešila svoja osnovna pitanja stanovanja i zapošljavanja te i dalje predstavljaju ugroženu kategoriju kojoj je pomoć neophodna.

U strukturi interno raseljenih lica, od 2500 prisutnih na našem području 2/3 su pripadnici etničke grupe Roma Aškalija i Egipćana. U ovoj grupi manje je izražena tendencija migracija i uočljivo je konstantno povećanje broja lica, prvenstveno zbog velikog nataliteta. Ovakva struktura ukazuje na nekvalifikovanu radnu snagu sa specifičnim kulturološkim miljeom. IRL mahom žive u privatnom smeštaju, sopstvenom ili rentiranom. Deo neromske populacije delimično je rešio svoje stambeno pitanje i zapošljavanje ali je većina, a naročito Romi, u izuzetno teškom položaju sa tendencijom pogoršanja u osnovnim životnim segmentima (stanovanje, zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvena zaštita...)

Raseljena lica

Na teritoriji grada postoji i jedan neregistrovan, nehygieniski kolektivni centar koji su formirala IRL lica, mahom iz etničke grupe Roma Aškalijska i Egipćana i u njemu trenutno boravi 21 porodica sa 108 lica, medju kojima je 29 dece do 7 godina starosti..

Interno raseljena lica imaju svoje udruženje "Bistrica" koje povremeno aktivno učestvuje u projektima u kojima prepoznaju interes. Od 1999.g. učestvovali su u prikupljanju i raspodeli humanitarne pomoći, projektima koji su se odnosili na savladavanje veština javnog zagovaranja za zastupanje svojih prava, projekte vezane za povratak na KiM.

Izbeglicka populacija nema svoje udruženje.

Dosadašnja aktivnost Grada na pomoći izbeglim i interno raseljenim licima odvijala se u delu prvog prihvata i obezbeđivanju privatnog smeštaja nakon Oluje.

Grad je 2002.g. ustupio zemljište u selu Bradarac i infrastruktorno ga opremio u projektu samoizgradnje pet dupleks objekata za deset izbeglickih porodica. Donator ovog projekta bio je UNHCR u saradnji sa SDC i Komesarijatom za izbeglice.

Sporadična pomoc išla je i ka Romskoj populaciji interno raseljenih lica u vidu davanja jednokratnih novčanih pomoći za pribavljanje ogreva u zimskoj sezoni u visini od 385.000 dinara, izmirenja troškova električne energije u neregistrovanom KC, čišćenje i deratizacija tog prostora.

Prema podacima Crvenog krsta u Požarevcu Narodnu kuhinju koristi 400 IRL, sa jednim toplim obrokom dnevno, što je na mesečnom nivou 306.000 dinara.

Poglavlje 3. Analiza stanja i zaključci

Analiza konteksta i radnog okruženja je obuhvatila: Pregled dokumenata relevantnih za pitanja izbeglica i IRL, Analizu stanja (SWOT), Analizu zainteresovanih strana i Analizu problema.

Pregled dokumentacije o radnom okruženju obuhvatila je nekoliko ključnih nacionalnih strateških dokumenata relevantnih za ovu oblast, aktuelni zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglih lica u Republici Srbiji, strateška dokumenta Grada Požarevca i realizovane i aktuelne projekte i programe namenjene izbeglim i IRL u Gradu.

Nacionalni strateški dokumenti od značaja za pitanja izbeglih i interno raseljenih lica su:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002);
- Strategija za smanjenje siromaštva (2003);
- Nacionalna strategija održivog razvoja (2008);
- Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije 2006-2012;
- Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010;
- Strategija regionalnog razvoja 2007-2012;(nacrt)
- Strategija razvoja socijalne zaštite;
- Nacionalni plan akcije za decu.

Aktuelni zakonski okvir za pitanja izbeglica je Zakon o izbeglicama⁵. S obzirom na uočenu potrebu da taj Zakon bolje prati aktuelne potrebe i pitanja izbeglica, sačinjen je Predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o izbeglicama, ali on još nije usvojen.

Lokalna strateška dokumenta značajna za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Gradu Požarevcu su: Strategija razvoja socijalne zaštite za područje Grada Požarevca za period 2008-2012 i nacrt Strategije održivog razvoja Grada Požarevca 2009-2013.

U Strategiji razvoja socijalne zaštite identifikovane su sledeće oblasti/ problemi izbeglica i IRL:

- rešavanje statusa i ličnih dokumenata u RS
- rešavanje imovinskih pitanja , radnog staža i penzija u matičnim zemljama

⁵ „Službeni glasnik RS”, br. 18/92; „Službeni list SRJ”, br. 42/2002; „Službeni glasnik RS”, br. 45/2002

- stambeno pitanje
- nezaposlenost
- delimično neregulisana zdravstvena zaštita
- društvena integracija

Programi i projekti za izbegle i IRL koji su do sada realizovani ili se aktuelno realizuju u Požarevcu su:

- Projekti trajne integracije izbeglica u rešavanju pitanja stanovanja –Projekta samoizgradnje u naselju Bradarac (5 dupleks stambenih objekta kojima je zbrinuto 10 porodica). Ovo je bio Projekat UNHCR-a, lokalne vlasti , Komeserijata za izbeglice čiji je izvršni partner bio SDC.
- 4 projekta pomoći u građevinskom materijalu , čiji su donatori bili SDC, Danski savet za izbeglice i INTERSOS.
- Projekat poboljšanja uslova života IRL u neregistrovanom kampu čiji je donator bila Grupa 484 uz partnerstvo lokalne zajednice.
- Dva dohodovna programa –kroz grantove za osposobljavanje za rad u oblasti uslužnih delatnosti. Donator je bio Danski savet za izbeglice.
- Projekat: Razvoj sistema preventivne zdravstvene zaštite izbeglih i IRL lica NVO Grupe „484“

Najvažniji zaključci ovog pregleda dokumenta i i aktivnosti su sledeći:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i obezbeđivanje uslova za lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu sa međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupe građana.
- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih i interno raseljenih lica kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.

Lokalna strateška dokumenta ukazuju da su izbeglice i IRL prepoznata kao posebno osetljiva društvena grupa, ali bez specifikovanog programa. Njihovi problemi i potrebe se ne posmatraju izolovano od potreba ostalih ugroženih grupa stanovništva.

Analiza stanja u lokalnoj zajednici po pitanjima unapređenja položaja izbeglih i interno raseljenih lica izvršena je kroz identifikovanje dosadašnjih aktivnosti i rezultata u ovom domenu i sagledavanje pozitivnih kapaciteta i slabosti lokalne zajednice, kao i mogućnosti i prepreka sa kojima se suočava u svom radnom okruženju. Analiza je obavljena korišćenjem SWOT tehnike:

U N I T R A Š N J E	<p style="text-align: center;"><u>Snage</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Politička volja • Raspoloživi ljudski resursi- stručnost i iskustvo u partnerskim projektima • Međusektorska saradnja je novo iskustvo i dobra je • Postojanje stregije razvoja koja se usvoja • Strategija razvoja okruga • Dobar budžet iz koga se mogu usmeriti sredstva • Dobri privredni potencijali • 	<p style="text-align: center;"><u>Slabosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Labavu koaliciju na vlasti • Neumreženost i nemotivisanost institucija i nevladinih organizacija • Nedostatak partnerstva sa NVO i LS • Neaktivnost izbegličkih udruženja • Duge procedure usvajanja dokumenata u Skupštini • Nedovoljna saradnja sa NSZ • Niska korporativna odgovornost polovnog sektora
S P O L J A Š N J E	<p style="text-align: center;"><u>Mogućnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Međugranična saradnja i projekti preko kojih se može doći do sredstava • Nacionlane strategija • Nacionlani plan akcije za decu- jer su deca izgeglica izdvojeni kao posbna grupa • 	<p style="text-align: center;"><u>Prepreke</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spora implemenatcije nacionalnih startegija • Nepostojanje infrastrukture za implementaciju pojedinih elemenata nacionalnih strategija • Zastarelost zakona o izbeglicama

Najvažniji zaključci ove analize su:

- Lokalna vlast je otvorena da zajedno sa ostalim akterima radi na unapredjenju položaja izbeglica i IRL, ali ima limitirana sredstava, a sa druge starane još uvek postoji nedovoljna motivisanost i aktivnost institucija i nevladinih organizacija na ovom polju. Oblast samoorganizovanja izbeglica i IRL je takodje nedovoljno, odnosno skoro nikako razvijena.
- Nedovoljno se koriste stručni ljudski kapaciteti i nedovoljno iskorišćavaju mogućnosti da se sredstva pribave izvan lokalne sredine. To je usko povezano sa nedostatkom prakse uspostavljanja partnerstva između javnog i nevaldinog sektora.
- Poslovni sektor je vrlo malo i neznatno uključen u rešavanje problema lokalne zajednice u celini, a samim tim i populacije izbeglica i IRL.

Analizom zainteresovanih strana identifikovane su ključne zainteresovane strane za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Gradu Požarevcu:

Sledi pregled glavnih aktera u gradu Požarevcu koji su na različite načine odgovorni i/ili uključene u aktivnosti vezane za položaj izbeglica i IRL:

1. Povereništvo Komesarijata za izbeglice radi na rešavanju statusnih pitanja i prepoznavanju sveobuhvatne problematike izbeglica i IRL.
2. Gradska uprava obezbeđuje osnovnu dokumentaciju, a u skladu sa svojim ovlašćenjima i nadležnostima (Izvod iz knjige rođenih)
3. Centar za socijalni rad je kadrovski i stručno dobro opremljena institucija socijalne zaštite i za izbeglice i IRL i pruža pomoć u pristupanju prava iz oblasti socijalne zaštite, a u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Odlukom o proširenim pravima za Grad Požarevac
4. Crveni krst, pored programa koje sprovodi i koji se odnose na njegovu humanitarnu pomoć ugroženima u okviru Narodne kuhinje, vrši pripremu i distribuciju jednog toplog obroka dnevno za IRL sa područja Grada, koji ispunjavaju uslove za korišćenje ovog vida pomoći, kao i distribuciju higijenskih paketa, obuće i odeće za ovu populaciju
5. Nacionalna služba za zapošljavanje-Filijala Pozarevac u okviru svojih redovnih delatnosti evidentira i pruža pomoć u zapošljavanju izbeglih i IRL
6. Udruženje raseljenih lica „Bistrica“, u skladu sa svojim Statutom i resursima sprovodi programe koji se realizuju na području Grada, a odnose se na humanitarnu pomoć i podizanje kapaciteta IRL lica
7. Udruženje Roma za svoje članove, koji pripadaju IRL, obezbeđuje pomoć u pribavljanju dokumenata, distribuciji namirnica i higijenskih paketa.

Lokalni akteri svoje aktivnosti usmerene ka izbeglicama i IRL sprovode u saradnji sa:

Komesarijatom za izbeglice, koji daje uputstva i smernice u svakodnevnom radu povereničkoj službi za izbeglice, a koja se odnose na statusna pitanja, pitanja smeštaja, pristupa svim osnovnim pravima.

UNHCR-om u delu koji se odnosi na integrativne programe stanovanja, a koje UNHCR sprovodi sa svojim partnerima.

Praxisom, organizacijom koja već nekoliko godina sprovodi projekat pribavljanja dokumenata za IRL i pravnu pomoć za izbeglice.

Danskim savetom za izbeglice, organizacijom koja je bila izvršni partner projekta UNHCR-a. za dobijanje grantova u građevinskom materijalu za izbegla i IRL, koja su započela izgradnju stambenih objekata.

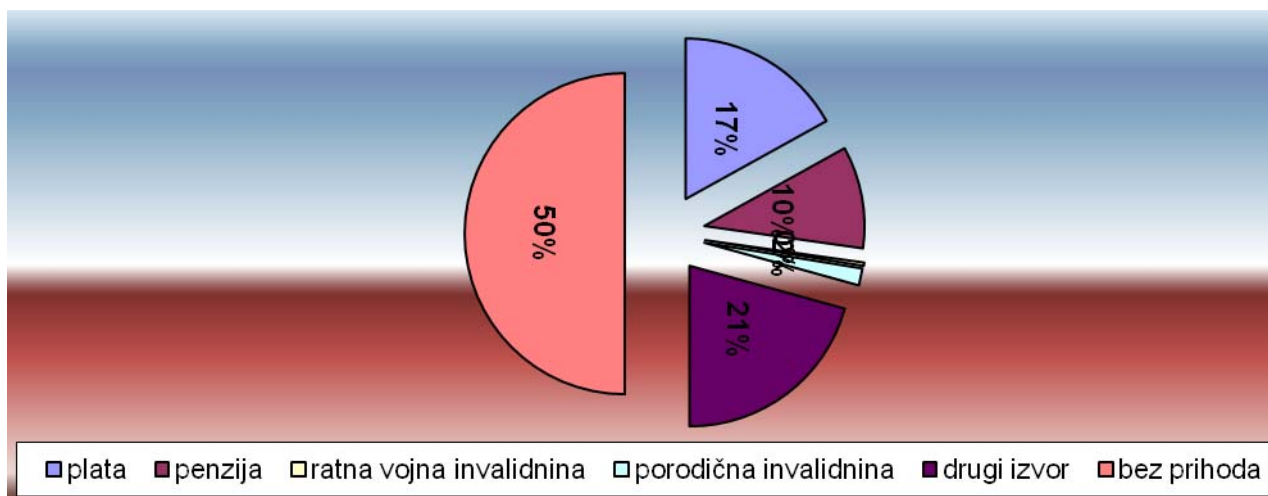
INTER SOS-om takodje kao realizatorom projekta trajne integracije, kroz dodelu grantova u građevinskom materijalu za izbeglice

Grupom 484 koja od 2003.g.na području Grada Požarevca uspešno realizuje projekte podizanja kapaciteta udruženja IRL,pomoći u poboljšavanju uslova stanovanja romskoj populaciji IRL,preventivnoj zdravstvenoj zaštiti žena romkinja IRL.

Analiza problema je pokazala da su glavni problemi izbeglih i interno raseljenih lica u Gradu Požarevcu sledeći:

- Status imovine na područjima bivših republika SFRJ još uvek je nerešen. Lica sa područja BiH uspela su da ostvare svoje stanarsko pravo i povrate imovinu ali ukoliko nije u pitanju privatna,koja je mahom uništena. Lica sa područja Hrvatske nisu uspela da povrate svoje stanarsko pravo,a privatna imovina je uglavnom uništena ili sa velikim stepenom oštećenja. Njihovo učešće u procesu obnove svoje private imovine na području Hrvatske bilo je veoma malo, obzirom da su uslovi tih programa bili u suprotnosti sa njihovim opredeljenjima (odricanje od izbegličkog statusa i trajan povratak u Hrvatsku).
- Nerešeno pitanje odgovarajućeg stambenog smeštaja izbeglih i IRL obzirom da je od 1992.godine do danas izgrađeno samo pet dupleks stambenih objekata za deset porodica.
- Visok procenat nezaposlenih izbeglica i IRL u lokalnoj zajednici koji nisu bili obuhvaćeni do sada nijednim projektom Nacionalne službe za zapošljavanje za prekvalifikaciju, samozapošljavanje.

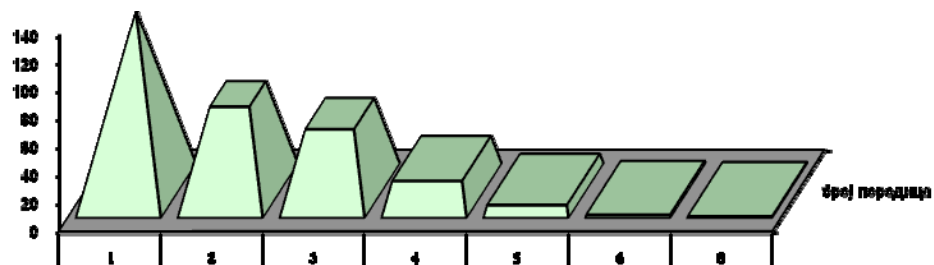
Podela prema izvoru prihoda

- Neosetljivost- nesenzibilisanost lokalne zajednice prema problemima i potrebama izbeglica i IRL koja se ogleda u minimalnom angažovanju lokalne zajednice u rešavanju ključnih problema stanovanja i pristupu pravima u svim segmentima (od 1992.god. do danas participacija

- Visok stepen siromaštva među izbeglicama i IRL
- Nedovoljni i neodgovarajući socijalno materijalni podsticaji za integraciju izbeglih i IRL
- Pasivnost izbeglica i IRL u lokalnoj zajednici, u odnosu na sopstvene probleme koja se iskazuje kroz nepostojanje svesti o potrebi samoorganizovanosti, (udruženja izbeglica ne postoje, a udruženje IRL "Bistrica" nema kapaciteta da isprati aktuelne potrebe)
- Neodgovarajuća podrška starim izbeglim i IRL bez porodične brige mlađih članovačlanova

Veličina porodice (broj članova)

- Izražen postraumatski ratni sindrom kod izbeglica i IRL
- IRL ne poseduju potrebnu ličnu dokumentaciju:usled izmeštenih ili uništenih matičnih knjiga, neuspostavljene sistemske saradnje sa nadležnim institucijama, kao i velikog broja neprijavljene novorođene dece
- Nedovoljna dostupnost zdravstvenih usluga za pojedine izbeglice i IRL zbog nedefinisanog statusa i nepostojanja dokumentacije
- Nedovoljna briga o sopstvenom zdravlju kod izbeglica i IRL
- Slaba integrisanost dece izbeglica i IRL

- Nedovoljna uključenost IRL populacije u obrazovanje. Ovo se posebno odnosi na populaciju Roma, Aškalija i Egipćana koja čini 2/3 ukupnog broja IRL u Požarevcu

ZAKLJUČCI:

- Negativan prirodni priraštaj, pad stope fertiliteta, migracioni procesi, demografsko pražnjenje celokupnog područja (osim Grada Požarevca), nepovoljna starosna struktura aktivnog stanovništva, jasno ukazuju da svi aspekti radne snage u narednom periodu mogu predstavljati jedan od problema i jedno od značajnih ograničenja razvoju Grada. U ovom kontekstu treba posmatrati i pitanje radnog angažovanja izbeglica i IRL.
- Prema ocenama iz Strategije razvoja socijalne zaštite za područje Grada Požarevca (2008-2012), težište razvoja Grada Požarevca, u narednom periodu, neophodno je staviti u funkciju razvojnih programa kojima bi se, uz aktivnu populacionu politiku na nivou države, privredni i socijalni razvoj približio domaćinstvu, pre svega porodicama čiji su članovi mlađe starosne dobi i koji raspoložu mogućnostima za bavljenje proizvodnjom i u poljoprivredi i van poljoprivrede. U tom kontekstu treba razvijati mere za trajnu integraciju izbeglica i IRL u ruralnim područjima grada.
- Osnovni problem izbeglih, raseljenih i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji je pribavljanje lične dokumentacije i rešavanje statusa. Rešenjem ovog problema stekli bi se uslovi da se reše i drugi problemi i da se ostvare prava iz oblasti socijalne zaštite, uslovljeni državljanstvom RS i prebivalištem.
- Veliki problem izbeglim, raseljenim licima i povratnicima po osnovu sporazuma o readmisiji je rešavanje stambenog pitanja, jer ono što je do sada urađeno po ovom pitanju za prve dve grupe lica (izgradnja 5 duplexa u Bradarcu), rešilo je stambeno pitanje samo malom delu ove populacije (10 porodica).
- U gradu su izraženi problemi zapošljavanja. Ovaj problem pogađa domicilno stanovništvo, ali je mnogo izraženiji kod izbegličke, raseljeničke i povratničke populacije. Ova populacija ima svojih kapaciteta koji bi mogli da se iskoriste, čime bi se ovaj problem barem delimično rešio (kvalifikovana lica, preduzetnički orijentisana lica, učenici i studenti, koji bi sistemom školstva bili orijentisani na „tražena“ zanimanja)
- Zdravstvena zaštita je obezbeđena samo delu ovih lica, zbog njihovog neregulisanog statusa
Integracija ovih lica u lokalnu sredinu je otežana.

PREPORUKE:

- Obezbediti uslove za lakše pribavljanje dokumentacije potrebne za podnošenje zahteva za prihvatanje u državljanstvo RS i lične dokumentacije, poput formiranja posebne kancelarije za pravnu pomoć pri lokalnoj samoupravi
- Omogućiti ugroženom delu populacije efikasnije ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite
- Organizovati pravnu pomoć pri rešavanju prava na imovinu, upis radnog staža i prava na penziju ostvarenih u matičnim zemljama

- Rešavati stambeno pitanje izbeglica i IRL. Za rešavanje ovog pitanja postoji više načina : izgradnja izbegličkog i povratničkog naselja; otkup starih seoskih kuća sa okućnicom i obezbeđivanje sredstava za njihovu adaptaciju , čime bi se podmladila i oživela seoska sredina; posredovanje lokalne samouprave, Centra za socijalni rad u obezbeđivanju stambenog prostora za ova lica putem sklapanja ugovora o doživotnom izdržavanju , čime bi se rasteretili gerontološki centri i izašlo bi se u susret starim licima da ostanu da žive u svojim kućama.
- Zajedničkom akcijom Nacionalne službe za zapošljavanje, lokalne samouprave i lokalnih preduzetnika, raditi na projektima za zapošljavanje i samozapošljavanje izbeglica i IRL. Uskladiti ove programe sa karakteristikama grupa korisnika koje su identifikovane u Nacionalnoj strategiji za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (egzistencijalno najugroženiji, siromašne radno sposobne porodice, radno sposobni i preduzetnički orijentisani, kvalifikovani i korisnici stipendija i programa prekvalifikacije)
- Stipendirati talentovane i siromašne učenike i studente iz ove populacije
- Regulisati zdravstvenu zaštitu svim izbeglim, raseljenim licima i povratnicima po osnovu sporazuma o readmisiji
- Olakšati društvenu integraciju stvaranjem sveopšte povoljnije klime prihvatanja I podrške.

Poglavlje 4.

Prioritetne ciljne grupe Akcionog plana

Krajnji korisnici/ce Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica su :

- 750 registrovanih izbeglica, uključujući i 2.000 koji formalno nisu u tom statusu, ali imaju sve karakteristike grupe
- 2.500 interno raseljenih lica

Na bazi kriterijuma koji su se pre svega bazirali na težini i raširenosti problema sa kojima se suočavaju građani i građanke iz izbegličke i IRL populacije, ovaj akcioni plan će primarno biti usmeren na sledeće:

- Stanovnike nezvaničnog, neuslovnog kolektivnog centra (100-150 lica)
- Izbeglice koje nemaju rešeno stambeno pitanje (najmanje polovina od ukupnog broja)
- Izbeglice i IRL koji imaju teškoće pravne prirode (npr. nerešeno pitanje ličnih dokumenata za IR) i nedovoljan pristup informacijama

Poglavlje 5.

Opšti i specifični ciljevi

Polazeći od analize stanja, lokalnih resursa i kapaciteta, kao i od analize potreba izbeglica i interno raseljenih lica u gradu Požarevcu, utvrđeni su sledeći

Opšti ciljevi Akcionog plana za unapredjenje položaja izbeglica i IRL

- 1. Poboljšanje životno egzistencijalnih, socijalno-materijalnih uslova za integraciju izbeglih i IRL kroz lokalne programe za trajno rešavanje stambenog pitanja najugroženijih porodica izbeglica i interno raseljenih lica**
- 2. Unapredjenje položaja interno raseljenih lica i drugih socijalno ugroženih grupa u gradu Požarevcu kroz mere olakšavanja pristupa informacijama i pravima iz različitih oblasti života.**

U okviru navedenih opštih ciljeva, ovim akcionim planom utvrđuju se sledeći operativni – specifični ciljevi

SC1: U periodu od početka 2009. do kraja 2010 god. izgraditi 20 stanova (16 za izbegla i IRL lica, a 4 za domaće stanovništvo u stanju socijalne potrebe).

SC2: Do kraja polovine 2009.god. formirati Kancelariju za informisanje i pravnu pomoć izbeglim, IRL i domaćem stanovništvu i obezbediti uslove za njen kontinuiran rad do kraja 2012. godine

SC3: U periodu od početka 2010. do kraja 2012. god. obezbediti trajno stambeno zbrinjavanje za stanovnike neregistrovanog kolektivnog centra

- 2009-2011. – uređenje lokacije i opremanje odgovarajućom infrastrukturom;
- 2011-2012 – izgradnja stambenih objekata i smeštaj izbeglih i IRL.

Poglavlje 6.

Aktivnosti – zadaci za realizaciju LPA

TABELA LOKALNOG AKCIONOG PLANA

Specifični cilj 1: U periodu od početka 2009. do kraja 2010 god. izgraditi 20 stanova (16 za izbegla i IRL lica, a 4 za domaće stanovništvo u stanju socijalne potrebe).

Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
1.1. Izrada Programa za donošenje odluke o izradi planskog dokument.	15.01.2009.- 15.03.2009	Izrađen Program	Usklađenost Programa sa važećom zakon. regulativom		-	Odeljenja za urbanizam, komunalne i imovinsko pravne poslove	Javna preduzeća grada
1.2. Donošenje Odluke o izradi planskog dokumenta	15.03.2009 - 25.03.2009	Doneta Odluka o izradi planskog dokumenta	Odluka o izradi planskog dokumenta			Odsek za skupštinske poslove	
1.3. Izrada planskog dokumenta	25.03.2009. - 25.08.2009.	Izrađen planski dokument	Planski dokument			JP Direkcija za izgradnju grada	
1.4. Usvajanje izrađenog planskog dokumenta	25.8.2009. - 25.9.2009	Usvojen planski dokument	Odluka o usvajanju planskog dokumenta			Skupština grada	
1.5. Raspisivanje i sprovođenje tendera za	25.9.2009.- 25.11.2009.	Raspisan i sproveden tender za odabir najboljeg izvođača	Odluka o izboru najboljeg izvođača radova na	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	

odabir najboljeg izvođača radova na uređenju lokacije i komun. Infrastrukture		radova na uređenju lokacije i komun. Infrastrukture	uređenju lokacije i komunalne infrastrukture				
1.6. Izgradnja komunalne infrastrukture i uređenje lokacije	25.11.2009.- 25.5.2010	Izgrađena komunalna infrastruktura i uređena lokacija	Izgrađena komunalna infrastruktura i uređena lokacija	2.000.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	Izvođači radova
1.7. Sprovođenje tendera za odabir najpovoljnijeg izrađivača projektno tehničke dokumentacije	25.9.2009.- 25.11.2009.	Sproveden tender za odabir najpovoljnijeg izrađivača projektno tehničke dokumentacije	Odluka o odabiru najpovoljnijeg izrađivača projektno tehničke dokumentacije	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	
1.8 Izrada projektno tehničke dokumentacije	25.11.2009.- 25.02.2010	Izrađena projektno tehnička dokumentacija	Izrađena projektno tehnička dokumentacija	450.000,00		Odabrani najpovoljniji izvođač projektno tehničke dokumentacije	
1.9. Sprovođenje tendera za izgradnju objekta	25.02.2010.- 25.04.2010.	Sproveden tendera za izgradnju objekta	Odluka o izboru najboljeg izvođača radova	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	
1.10. Izgradnja objekta	25.04.2010.- 31.12.2010.	Izgrađen objekat	Izgrađen objekat		29.750.000,00	Odabrani najpovoljniji izvođač radova	
1.11 Formiranje Komisije za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu	25.04.2010.- 25.05.2010.	Formirana Komisija za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu stanova	Doneta odluka o izboru članova Komisije za izradu kriterijuma i izbor korisnika			Savet za socijalnu politiku grada	Savet za migracije

stanova			za dodelu stanova				
1.12. Izbor i donošenje odluke o izboru korisnika	25.05.2010.-25.07.2010.	Doneta odluka o izboru korisnika	Sačinjena rang lista korisnika	5.000,00		Komisije za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu stanova	
1.13. Dodela stanova i zaključivanje ugovora sa korisnicima	15.12.2010.-31.12.2010.	Dodeljeni stanovi i zaključeni ugovori sa korisnicima	Raspodeljeno 20 stanova i zaključeni ugovori sa korisnicima	50.000,000		Komesarijat za izbeglice i gradska uprava	Savet za socijalnu politiku i Savet za migracije
1.14 Medijska prezentacija	25.04.2010.-31.12.2010.	Informisani korisnici i domicilno stanovništvo	CD sa 5 prezentacija i novinski članci	30.000,00		Info 012	Lokalna javna glasila

Specifični cilj 2: U periodu od početka 2009. do kraja 2012. god. formirati (prva polovina 2009.) i obezbediti kontinuiran rad Kancelarije za pružanje pravne pomoći igbeglim, IRL i domaćem stanovništvu.

Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
1.1. Sistematizovanje radnih mesta	01.01.2009. 30.05.2009.	Sistematizovana radna mesta	Pravni savetnik i administrativni službenik	383.468.76		Gradska uprava	
1.2. Određivanje lokacije	01.03.2009. 30.06.2009.g.	Određena lokacija	Doneta odluka o lokaciji za pravnu kancelariju			Gradska uprava	
1.3. Opremanje kancelarije	01.05.2009.g. 30.06.2009.g.	Opremljena kancelarija	Kancelarijski prostor opremljen neoph.nameštajem i tehničkim uređajima	61.000.00		Gradska služba za javne nabavke	Donatori
1.4. Medijsko	01.05.2009.g.	Obaveštena	CD sa 3	30.000.00		Informativna	Javna

	30.07.2009.g.	javnost	prezentacija i novinski članci			služba gradske uprave	glasila
1.5. Izrada i distribucija lifleta	01.05.2009.g. 15.06.2009.g.	Izrađeni i distribuirani liflet	Obaveštena javnost	25.000.00		Informativna služba	Preduzeće za štampu
1.6. Otvaranje kancelarije i otpočinjanje sa radom	01.07.2009.g.	Otvorena kancelarija	Data pravna pomoć i pribavljeni dokumenti	10.000.00		Gradska uprava	Donatori

Specifični cilj 3: U periodu od početka 2010. do kraja 2012. god. obezbediti trajno stambeno zbrinjavanje za stanovnike neregistrovanog KC:

3.1. 2010-2011. – uređenje lokacije i opremanje odgovarajućom infrastrukturom;							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
3.1.1 Izrada Programa za donošenje odluke o izradi planskog dokumenta	15.01.2010.- 15.03.2010	Izrađen Program	Usklađenost Programa sa važećom zakon. regulativom		-	Odeljenja za urbanizam, komunalne i imovinsko pravne poslove	Javna preduzeća grada, IPA fondovi, ASB
3.1.2 Donošenje Odluke o izradi planskog dokumenta	15.03.2010 25.03.2010	Doneta Odluka o izradi planskog dokumenta	Odluka o izradi planskog dokumenta			Odsek za skupštinske poslove	
3.1.3 Izrada planskog	25.03. 2010	Izrađen planski dokument	Planski dokument			JP Direkcija za izgradnju grada	ASB Srbija

dokumenta	25.08.2010						
3.1.4 Usvajanje izrađenog planskog dokumenta	25.8.2010 25.9.2010	Usvojen planski dokument	Odluka o usvajanju planskog dokumenta			Skupština grada	
3.1.5 Raspisivanje i sprovođenje tendera za odabir najboljeg izvođača radova na uređenju lokacije i komun. Infrastrukture	25.9. 2010 25.11.2010	Raspisan i sproveden tender za odabir najboljeg izvođača radova na uređenju lokacije i komun. infrastrukture	Odluka o izboru najboljeg izvođača radova za na uređenju lokacije i komunalne infrastrukture	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	
3.1.6 Izgradnja komunalne infrastrukture i uređenje lokacije	25.11.2010 25. 5. 2011	Izgrađena komunalna infrastrukture i uređena lokacija	Izgrađena komunalna infrastrukture i uređena lokacija	3.500.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	Izvođači radova

3.2. 2011-2012 – izgradnja stambenih objekata i smeštaj izbeglih i IRL.

Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
3.2.1. Sprovođenje tendera za odabir	01.10. 2010. 10.12.2010.	Sproveden tender za odabir najpovoljnijeg	Odluka o odabiru najpovoljnijeg i	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	

najpovoljnijeg izrađivača projektno tehničke dokumentacije		izrađivača projektno tehničke dokumentacije	izrađivača projektno tehničke dokumentacije				
3.2.2 Izrada projektno tehničke dokumentacije	01.01.2012 15.02.2012	Izrađena projektno tehnička dokumentacija	Izrađena projektno tehnička dokumentacija	295.000,00		Odabrani najpovoljniji izvođač projektno tehničke dokumentacije	ASB
3.2.3 Sprovođenje tendera za izgradnju objekta	20.02.2012 05.04.2012	Sproveden tendera za izgradnju objekta	Odluka o izboru najboljeg izvođača radova	50.000,00		JP Direkcija za izgradnju grada	
3.2.4 Izgradnja objekata	10.04.2012 31.10.2012	Izgrađen objekat	Izgrađen objekat		13.090.000,00	Odabrani najpovoljniji izvođač radova	
3.2.5 Rad komisije za odabir korisnika za dodelu stanova	10.04.2012 10.05.2012	Formirana Komisija za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu stanova	Doneta odluka o izboru članova Komisije za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu stanova			Savet za socijalnu politiku grada	Savet za migracije i trajna rešenja ASB
3.2.6 Oglašavanje, izbor i donošenje odluke o izboru korisnika	25.05.2012 25.07.2012	Doneta odluka o izboru korisnika	Sačinjena rang lista korisnika	5.000,00		Komisije za izradu kriterijuma i izbor korisnika za dodelu stanova	
3.2.7 Dodela stanova i zaključivanje ugovora sa korisnicima	31.10.2012 30.11.2012	Dodeljeni stanovi i zaključeni ugovori sa korisnicima	Raspodeljeno 20 stanova i zaključeni ugovori sa korisnicima	50.000,00		Komesarijat za izbeglice i gradska uprava	Savet za socijalnu politiku i savet za migracije ASB
3.2.8 Medijska prezentacija	30.11.2012 31.12.2012	Informisani korisnici i domicilno stanovništvo	CD sa 5 prezentacija i novinski članci	30.000,00		Info 012	Lokalna javna glasila, ASB

Poglavlje 7

Resursi/budžet

Procenjeno je da će za realizaciju Lokalnog plana 2009-2012. god. biti ukupno potrebno oko 556.272.00 EUR. Iz budžeta lokalne samouprave planira se izdvajanje potrebnih sredstava u iznosu od 80.278.00 EUR, za ceo period realizacije LPA. S obzirom da su detaljni godišnji planovi urađeni za 2009. i 2010. god. utvrđeni su i precizniji troškovi primene Lokalnog plana u tom periodu. U 2009. god. će početi obuhvatna i intenzivna primena Lokalnog plana, tako da su potrebna sredstva iz budžeta u iznosu od 7.900.00 EUR, a u 2010. god. u iznosu od 29.278.00 EUR. Detaljan godišnji budžet za svaku sledeću godinu primene Lokalnog plana biće urađen na osnovu razrađenih godišnjih planova za te godine.

Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog plana obezbeđivaće se iz različitih izvora: delom iz budžeta lokalne samouprave, delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog Lokalnog plana, kao i iz drugih dostupnih izvora.

Poglavlje 8.

Aranžmani za primenu

Aranžmani za primenu LPA u Gradu Požarevcu obuhvataju lokalne strukture i različite mere i procedure koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se:

- 3) Strukture za upravljanje procesom primene LPA i
- 4) Strukture koje su operativne i primenjuju LPA

Strukturu za upravljanje procesom primene LPA, nakon njegovog usvajanja, predstavljace *Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja* koji je učestvovao u njegovoj izradi. Savet će, kao deo svog budućeg rada, napraviti *Plan upravljanja primenom Lokalnog plana*.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja, kao upravljačka struktura ima sledeće zadatke:

- U potpunosti odgovara za vođenje celokupnog procesa primene Lokalnog plana;
- Imenuje lokalne timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije Lokalnog plana;
- Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera-učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih i IRL u lokalnoj zajednici;
- Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji Lokalnog plana;
- Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa Lokalnim akcionim planom, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu Lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

- Realizacija Lokalnog akcionog plana;
- Neposredna komunikacija sa korisnicima/cama usluga koje se obezbeđuju Lokalnim planom;
- Redovno dostavljanje izveštaja sekretaru Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana;
- Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetencija za sprovođenje zadataka Lokalnog plana;
- Unapređenje procesa primene Lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

Upravljačka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme međusobne komunikacije, pratiće uspešnost razmene informacija i efikasnost komunikacije u odnosu na očekivane rezultate primene Lokalnog plana. Plan komunikacije upravljačke i operativne strukture urediće vreme i načine razmene informacija i preduzimanja odgovarajućih akcija.

Detaljne godišnje planove za naredni period, nakon 2010. god. pripremaće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja uz aktivne konsultacije sa operativnim strukturama. Po potrebi, Savet će formirati i odgovarajuće radne timove. Godišnje planove će usvajati Skupština Grada Požarevca (ili drugi nadležni organ lokalne samouprave).

Mehanizmi praćenja, ocenjivanja uspešnosti primene Lokalnog plana i donošenja eventualnih korektivnih mera biće definisani Planom praćenja i ocenjivanja uspešnosti (planom monitoringa i evaluacija).

Poglavlje 9. Praćenje i ocena uspešnosti

- **Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoringa i evaluacije)** LPA je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LPA radi predlaganje eventualnih izmena u aktivnostima na osnovu nalaza i ocena.
- **Vremenski okvir:** Monitoring (kao sistematski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoročno za period 2009-2012. Evaluacija (kao analiza podataka i donošenje ocene o uspešnosti) vršiće se periodično - jednom godišnje i podnosiće se izveštaj Skupštini Grada. Finalna evaluacija obaviće se na kraju 2012 godine.
- **Predmet monitoringa i evaluacije:** Monitoring i evaluacija uključuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti - zadataka i specifičnih ciljeva.
- **Ključni indikatori uticaja** za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog plana će biti sledeći:
 - Broj novih usluga - lokalnih mera / programa za izbegla i IRL;
 - Obuhvat izbeglih i IRL novim uslugama i merama;
 - Struktura korisnika/ca usluga i mera / programa;
 - Nivo uključenosti različitih aktera u pružanje usluga izbeglim i IRL u lokalnoj zajednici;
 - Obim finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim i IRL;
 - Struktura finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim i IRL (budžet lokalne samouprave, donatorska sredstva, drugi izvori...).

Procesni indikatori su definisani u sklopu tabele Lokalnog akcionog plana.

- **Metode i tehnike monitoringa i evaluacije:** Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standardni set alata među kojima su: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnici, razgovori, ankete), izveštavanje i dr.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja će biti odgovoran za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada na primeni Lokalnog plana akcije - vršiće monitoring (M) i evaluaciju (E). Tim za M i E čine predstavnici/ce -stručna lica iz lokalnih institucija i organizacija koje se neposredno ili posredno bave pitanjima izbeglih i IRL, kao i predstavnici/ce korisničkih grupa ovog Lokalnog plana. Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja će svojim Planom rada definisati način organizovanja monitoringa i evaluacije Lokalnog plana.